

Oplæg til fælles ramme for peer- uddannelser i Danmark

Udarbejdet af peer-partnerskaberne i Region
Midtjylland, Region Hovedstaden, Region
Sjælland og Peer-Netværket Danmark.

Juni 2018

På baggrund af erfaringer fra satspuljeprojektet: *'Forsøg med ansættelse af medarbejdere, brug af frivillige og brug af mentorer med bruger-baggrund i den regionale og kommunale indsats'* har de involverede partnere udarbejdet et bud på en ramme for indholdet af peer-uddannelser.

Rammen er tænkt som inspiration til landets øvrige kommuner og regioner, der arbejder med peers.

Baggrund

Denne ramme for peer-uddannelser i Danmark bygger på erfaringer, der er skabt i et samarbejde mellem Socialstyrelsen og partnerskaber i henholdsvis Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Sjælland. Fra 2015 til 2018 har de tre regioner, syv kommuner samt bruger- og pårørendeorganisationer (herunder SIND) uddannet flere hundrede lønnede og frivillige peer-støttemedarbejdere. På uddannelsen i Region Hovedstaden har kolleger fra behandlingspsykiatrien og kommunale indsatser også deltaget.

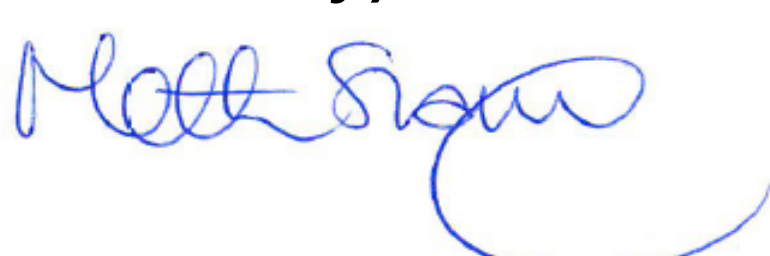
Rammen for peer-uddannelser indeholder de læringsmål og den læringstilgang, der i projektet har vist sig særlig gavnlig i forhold til at kunne omdanne levede erfaringer med psykisk sygdom og recovery til en 'erfaringskompetence'. Studier fra ind- og udland viser, at netop dialog, refleksion og bearbejdningen af de levede erfaringer er helt afgørende for at kunne opbygge, vedligeholde og videreudvikle peer-fagligheden i og imellem vores organisationer.

Med denne ramme for peer-uddannelser kan landets øvrige regioner, kommuner og civile aktører få inspiration til at gennemføre kompetenceudviklingsforløb for peer-støttemedarbejdere, der giver kompetencer i at understøtte personlig recovery hos mennesker med psykiske vanskeligheder og til fremme af øget recovery-orientering i organisationer. Samtidigt kan uddannelsen give peer-støttemedarbejdere kompetencer til at agere og navigere i peer-rollen. Der er tale om en kort gennemgang af vigtige mål og elementer i peeruddannelse samt konkrete eksempler på, hvordan peeruddannelser er bygget op i henholdsvis Region Midt og Region Hovedstaden. En mere uddybende beskrivelse af de to peeruddannelser findes på hhv. www.peermidt.dk og www.peerstoette.dk.

Uddannelsesrammen bygger på både forskningsbaseret og erfaringsbaseret viden om recovery og peer-støtte og skal bidrage til, at peer-uddannelser i Danmark har et indhold og en kvalitet, som fremmer, at indsatser i regioner, kommuner og civilsamfund tager udgangspunkt i borgerens håb, selvbestemmelse og muligheder. Inden for den fælles uddannelsesramme findes der bud på forskellige udformninger af de konkrete uddannelsesforløb – herunder rene peer-hold eller hold for både peers og kollegaer. Det giver mulighed for ikke blot at ruste peer-støttemedarbejderne, men også deres kollegaer og organisationer til den fortsatte fælles indsats for at styrke recovery-orienteringen.

**Ligestillet
Støtte - en
vej til
recovery**
Mette Svarre

Styregruppeformand
for Projekt Ligestillet
Støtte i Region
Midtjylland

**Peer Støtte i
Region
Hovedstaden**
Mads
Ellegaard Christensen

Styregruppeformand
for Projekt Peer Støtte
i Region Hovedstaden

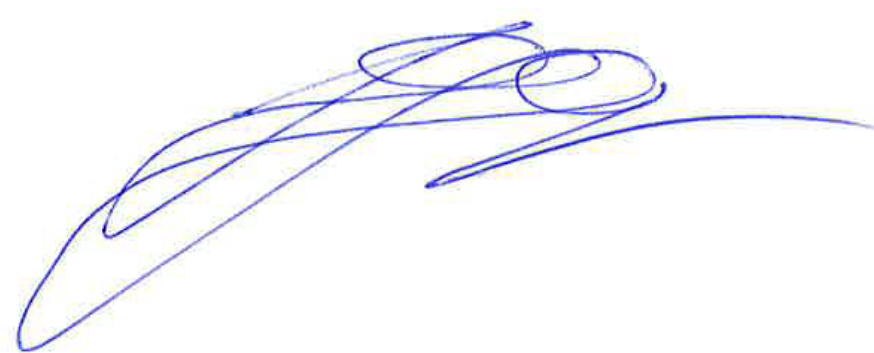
**Projekt
Peers som
Brobyggere**
Anne Mette Ancher
Billekop

Styregruppeformand
for Projekt Peers som
Brobyggere i Region
Sjælland

**Peer-
Netværket
Danmark**
Hanne Wiingaard

Styregruppeformand
for Peer-Netværket
Danmark

Peer-uddannelsens formål

Peer-uddannelserne har til formål at kvalificere og fagliggøre *erfaringskompetencen* hos mennesker, der har levede erfaringer med psykiske vanskeligheder og således klæde disse på til at varetage forskellige peer-støttefunktioner. Ligeledes har peer-uddannelserne til formål at styrke samarbejdet med øvrige faggrupper.

Dette med henblik på:

- at samarbejde med – og støtte mennesker i – deres personlige recovery-proces gennem erfarings-baserede tilgange
- at understøtte og videreudvikle organisatorisk recovery-orientering.

Kompetencemål - deltagerne bliver i stand til at...

Understøtte borgerens personlige recovery - ved gennem samtale, samvær og vejledning at:

Skabe håb

Understøtte selvbestemmelse

Opbygge ligeværdige relationer

Bidrage til meningsfuldhed

Øge muligheden for værdsatte sociale roller

Styrke samarbejdet med borgeren.

Agere og navigere i peer-rollen ved at:

Relatere egen praksis og erfaringskompetence til det recovery- og empowerment-orienterede værdigrundlag

Kende og mestre forskellige tilgange, modeller og værktøjer, der kan understøtte recovery-processer - eksempelvis CHIME, Den Personlige Arbejdsbog, Guide til et godt hverdagsliv, Livshistoriefortælling mv.

Have opmærksomhed på egen trivsel og arbejdsforhold.

Bidrage til, at organisationen videreudvikler enrecovery-orienteret tilgang til borgerne ved at:

Fastholde fokus på borgerens ressourcer og muligheder

Understøtte forståelsen af borgerens perspektiv og ønsker

Bidrage til et tættere samarbejde (evt. også mellem aktører fra forskellige sektorer).

Peer-uddannelsens form

Praksisorienteret undervisning

Uddannelsens indhold, teori og metode skal kunne spejles i og have relevans for praksis. Dette øger motivationen til at lære, fremme en effektiv læreproces og øge overførslen af viden fra uddannelse til (frivilligt) arbejde. Ligeledes kvalitetsikres teori og metode gennem udveksling med den konkrete hverdag. Teori og metode skal tjene hverdagen men også udfordre og inspirere til nye veje.

Interdisciplinaritet

Peer-uddannelsernes overordnede målsætning går på tværs af teoriretninger, etablerede fagligheder og praksisser i den fælles orientering efter borgerens behov, ønsker og ressourcer. Det styrende princip er således orienteringen mod en recovery-understøttende praksis, der rummer en bred vifte af teoriretninger og metoder.

Empowerment-orienteret undervisningsrum

Centralt for undervisningen står valideringen af den enkeltes (levede og/eller professionelle) erfaringer med psykiske vanskeligheder og recovery, hvilket afspejles i en høj grad af inddragelse og deltagerskabt læring. Undervisernes rolle er således at formidle ny viden og sætte gang i processer, hvor deltagernes viden aktiveres og sættes ind i en ramme, der kan give mening for borgere, peers og organisationer. Deltagerne forventes at tage aktivt del i undervisningen, ligesom det forventes, at deltagerne er villige til at sætte deres levede og/eller professionelle erfaringer med recovery i spil.

Det eksemplariske princip

Den enkeltes individuelle erfaringer tydeliggøres gennem refleksion i sammenligning med gruppens erfaringer og forskning på området. Gennem denne refleksion anerkendes erfaringernes individuelle præg samtidig med, at evnen til at genkende de almene elementer i en recovery-proces opøves. Denne sprogliggørelse og perspektivering af erfaringer muliggør en professionel formidling (erfaringskompetencen brugt som det eksemplariske princip).

Erfaringskompetence i underviserteamet

Mindst en i undervisningsteamet skal have erfaringskompetence. Undervisere uden erfaringskompetence forventes – ud over deres fagprofessionelle viden og erfaringer - også at anvende deres personlige erfaringer i undervisningen. På den måde styrkes fokus på det alment menneskelige.

Mulighed for netværk med andre peers

Gruppearbejde og erfaringsudveksling generelt er en stor del af undervisningen. Det anbefales desuden at deltage i en studie-/netværksgruppe under og efter uddannelsen. Grupper kan etableres internt i organisationen eller i samarbejde med eksterne organisationer som f.eks. Peer-Netværket Danmark.

Eksempler på uddannelsesforløb

Region Midt

- 13 uger (78 timer) + fire måneders praktik
- Undervisning to gange om ugen á tre timer
- Målgruppe: mennesker med levede erfaringer med psykisk sygdom/sårbarhed og recovery
- Hold af max otte borgere
- To gennemgående undervisere – en peer-underviser med erfaringskompetence og en fagprofessionel underviser
- Undervisere med forskellige baggrunde med henblik på at: ligestille erfaringskompetencer og faglige kompetencer, arbejde i co-produktion, fremme ligeværdighed, illustrere almenhed af de personlige erfaringer samt modvirke ”dem-og-os”
- Eksterne undervisere til konkrete emner
- Udbydes på recovery-skolerne i hhv. Aarhus, Randers og Viborg.

Region Hoved- staden

- Deltidsuddannelse, som i vidt omfang sammenstykses af den enkelte deltager (og dennes organisation)
- Tre målgrupper: Lønnede og frivillige peers samt kollegaer til peers, dvs. mennesker, som enten arbejder som peers (lønnet eller frivilligt) eller som kollegaer til peers
- Omfang: Lønnede peers: 12-22 dage/51-91 timer, frivillige peers: 8-20 dage/33-81 timer, kollegaer til peers: 3-15 dage/15-63 timer
- Undervisningsdage af fire timers varighed
- 10-15 deltagere pr. modul
- Primært fælles undervisning for de tre målgrupper
- Undervisningen ledes af undervisere med egne levede erfaringer. Herudover eksterne undervisere med relevante kompetencer.